

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Egy óra . . . I kor. Egy óra . . . I kor. 50 fill.
 Negyedévre 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Feloldó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
 Piacz-utca 49. szám.

Fordulat előtt.

Debrecen, október 6.

A rövid parlamenti szünet alkalmat nyújt a politikai világnak, hogy a harlamenti és politikai helyzet várható fejlődéséről elmélkedjék. Harc következik-e vagy békés kibontakozás — ez az elmélkedéseknek a tárgya.

E kérdésre a választ csak az ellenzék adhatja meg. Mindenkinek be kell látnia, hogy a technikai obstrukció kerékkötését egy kormány az idők végtelenségéig tétlenül nem szemlélheti s hogy el kell érkeznie egy időpontnak, amikor a miniszteriumnak rekonzideráció alá kell majd vennie eddigi taktikáját és számot kell azzal vetnie, hogy vajjon a passzivitás eddigi politikája még mindig megfelel-e a helyzetnek?

Aközvélemény szava mind erősebben és hathatósabban nyilvánul meg az obstrukció ellen. A törvényhatóságok már-már teljes számban állást foglaltak az országházban folyó kerékkötés ellen s a kormány mögött tömörülő hatalmas és egységes tábor is súlyosan érzi annak a szerepnek terhét, a melyre öt két-három tucatnyi ember handabandázása kényszeríti.

Ime, ilyen körülmények közepett kell majd a kormánynak további taktikájáról határoznia. Ha mindehhez hozzáteszük, hogy

alapos tévedésben vannak azok, akik az eddig tanusított türelmet a kormány gyengeségének vagy kishitűségének tudják be s hogy ellenkezőleg azok járnak a helyes uton, akik számításba veszik, hogy a kormány igenis tudatában van annak az erőnek, melyet neki a közvélemény megnyilatkozása és a köréje sorakozó tömör párt kölcsönöz, — úgy nem lehet kétséges, hogy a kormány határozottan élni is fog erejével akkor és oly módon, amikor és ahogyan azt higgadt mérlegelés után célszerűnek találja.

Az elkerülhetetlen harctól nem riad vissza, de azt nem is keresi.

És itt elérkeztünk a békés kibontakozás témájához. Így általánosságban nem lehet odavetni a választ arra a kérdésre, vajjon a kormány akarja-e a „kompromisszumot“ (a szó nem igen fedi a lényegét), avagy sem. Mert ez a válasz attól függ, minő az a meg egyezés, melynek tervével hozzá közelítenek?

Az olyan kibontakozási terv, amelynek kiinduló pontja az volna, hogy a véderőreform a napirendről levétesse, elfogadásra természetesen nem számíthat. A kormány az általa és pártja által szükségesnek tartott és az előterjesztett javaslatokban helyesen megoldott véderőreform megvalósításától el nem áll, eltekintve attól, hogy egy ellentétes kibontakozási alap a törvényhozás má-

sik faktoránál sem találna helyeslésre s így politikailag nem is volna semmi értéke. A véderőreform elintézése tehát a kormány részéről felállított conditio sine qua non a helyzet kibogozásában.

És vajjon mi ezzel szemben az ellenzék posztulátuma? Olyan petitumot, mely az összes ellenzék egy értelemmel vállalt petituma volna, nem tudunk megállapítani. Ellenkezőleg, azt véljük, hogy az egyik frakció exkontentálása éppen a másiknak harci kedvét szítaná, a helyzetet azonban semmi esetre sem szánálná s így a kormány, minden jóakarata mellett sem tudna, még elméletileg sem, e pillanatban olyan megoldást létesíteni, mely a parlamenti helyzet normális alakulását garantálná. Éppen ezért szükségszerűleg oda kell konkludálnunk, hogy a kormány kompromisszum tervével nem fog előállni.

Ha az ellenzék a békés kibontakozást a harcnak elébe helyezi s nem kételkedünk benne, hogy higgadt vezetőférfiai elébe helyezik, úgy az egymás felfogásának összhangba hozatalával kell kezdeniök az előkészítés munkáját és abból a kiindulási pontból kell indulniök, hogy a véderőreform elintézése minden megoldásnak elengedhetetlen előfeltétele.

Foháss.

(Alkalmi költemény, írta ZIVUSKA ANDOR.
 Október 6-án a debreceni színházban szavalta VAJDA ILONKA.)

Nagy Isten! Kérdjük: még meddig vered
 E szegény nemzetet? . . .
 E vérbe, gyászba' annyit hányt-vetett
 Szegény, szegény magyar nemzetet?!
 Hát mindörökre véres szem marad,
 Hogy ránk tekintszen vádolón: Arad?
 Hát mindhiába' annyi drága kincs:
 Egybe omló vér, könny: — a bilincs
 A nemzet karján soh'se' lesz törött.
 Pabragunk örök?! . . .
 S hogy — „lesz még ünnep egyszer a világon!“

Mindörökre bús nyáréji álom? . . .
 S a múlt: a fénybe', dicsbe' drága múlt:
 Múlt örökre?
 A magyar puhult;
 Gyenge, gyáva! Nincs remélni jussa?! . . .
 Meghalt a nemzet őrző géniussza?
 Meghalt, vagy alszik: miglen az idő
 Szemföldjét halkan szöni jó? . . .

De hátha, hátha mégis, hirtelen:
 Egy reggelen; egy hamvas reggelen
 Fölbred, fölnéz: — újra talpra áll;
 Megy, megindul, 's völgyön és hegyen,
 Amerre megyen,

Ahová talál:
 Kunyhóba', palotába':
 Egy-egy szivhez ér,
 S a vér; a fáradt, lassan csörgedő
 Valami édes, rejtett néma kintül
 Egyszerre megindul:
 S a sziv mélyébe vágyak tüze dobban,
 Múlt időknek fénye vissza lobban,
 S a nagy, hatalmas, ősi, diadalmi
 Jelszó: „élni! — halni!“
 Szárnyra kapva: ajkról-ajkra rezdül
 S a hazán keresztül,
 Mint szerte omló izzó láz-patak
 Lángba kapva, mindent fölragad
 És dörgelemes egybe-roppanással
 Menydörögve föl az égre csap:
 Mint egy világot megrázó zene . . .
 Hadúr volt e népnek Istene!

... Nem! Nem! . . . Ne így őrző Istenünk!
 . . . Más sorsot nekünk!
 Vérbe, gyászba' volt sorunk elég;
 Bús keresztben vézett már e nép!
 Oh! Ne dülő harcok ökle rázza,
 Nagy, hatalmas, forró munka láza
 Új reménybe', hitbe, — új erénybe',
 — E ránk virrasztott újabb ezredévbe, —
 Alkotásba', tettbe' gazdagon:
 Legyen újra nagy, — szabad a Hon!

Nagy Isten! Népek őrző Istene!
 Tekints ez annyit tépett népre le! . . .
 Főzz szivhe' szivet, ka'no' kart:
 Véd, óvd, vezesd, — 's áld meg a magyart!

A fékevesztett asszony.

Írta: STETTNER TAMÁS.

(Történik az asszony budoirjában. Az a bizonyos intimitást lehellő vörös ernyős vilnyilámpa ég. Az asszony, aki színész nő első sorban, az egyik karosszékekben ül. Kezei csendesen vannak összekulcsolva az ölében, de az arcán egy közelmúlt nagy csalódásnak, egy nagy és elütött lelki viharoknak a nyomai látszanak. Végtelenül szomorú, levert, rosszkedvű s mindezeket csak fokozza az őszi esőnek az utcáról betolakodó egyhangú szimfoniája. A férj, aki első sorban beamter, most lép be a budoirba. Jókedvű, mert vége van mára a hivatalos órának. Örül, hogy végre egy kicsit majd pihenhet s nem kell törődnie senkivel. A férj, egy pillanatra megáll a budoir mélyén, hogy gyönyörködje az ő nagyvilági, szép feleségében. Mikor megpillantja a változatlanul szomorú arcot, a levertségében elhomályosodott szépséget, pár lépést tesz ijedten — előre és kezdi):

— Ella! . . . Már megint ez a szomorúság! Ez a levertség. Hát örökké fog tartani a rossz kedv.

— Örökké.
 — Nem értelek. Három nap óta mintha kicséréltek volna. Mintha te nem is te lennél. A diadalról-diadalra járó ünnepektől művésznő

Október hatodika.

Az aradi vértanuk emléknapja.

Az aradi vértanuk kivégzésének évfordulóját az idén is a hagyományos kegyelettel ünnepelte meg az ország közönsége. Az emléknapok sorában természetesen az aradi volt a legimpozánsabb, amelyre az ország minden részéből elzarándokolt a közönség s amelyen az országgyűlés is képviseltette magát.

Az aradi gyászünnep.

Aradról táviratozzák: Az aradi vértanuk emléknapját országos fényvel ülték meg ma Aradon. Reggel hat órakor érkezett meg a budapesti személyvonattal Berzeviczy Albert dr., a képviselőház küldöttségének vezetője, több képviselő és Gál Jenő dr. főrendiházi tag kíséretében. Az elnök a Fehérkereszt szállóba hajtatott, ott átöltözködött és reggel kilenc órakor megjelent a minoriták templomában az ünnepi gyászistentiszteleten, amelyen Lakatos Ottó rendfőnök szolgáltatta a misét.

Az istentisztelet után gyönyörű napfényes időben a szabadság-szoborhoz vonult az istentisztelet közönsége. A szobornál az aradi nemzeti színház énekkara elénekelt a Himnuszt, majd Keszler Ede színész elszavalta Pósa Lajosnak „Az aradi tizenhárom” című költeményét.

A város nevében Szabó Ernő dr. főreáliskolai tanár tartott ünnepi beszédet és tette le a város koszoruját.

Rögtön utána Berzeviczy Albert dr., a képviselőház elnöke lépett az emelvényre és mielőtt a szobor talpatára helyezte volna a képviselőház díszes koszoruját, megkapó szavakban emlékezett meg a vértanuk érdemeiről.

— Az ő végzetszerű tragikumuk nélkül — ugymond — hazánk soha sem emelkedett volna arra a magaslatra, a melyre jutott és ők, mikor 49-ben vértanuhalált haltak a ha-

ragyogó kedvükből nincs már benned egy szemernyi sem. Szép arcodról ezek a vonások — mind úgy eltűntek, mint az őszbe veszett természetükből a napsugarak. Nem értelek. — Nem tudlak megérteni. Érdeklődni meg nem merek. Nincs erőm megkérdezni tőled, hogy — mi történt.

— Mert nem törödsz velem.

— De Ella!

— Mit de?! Hát törödtél velem valamikor is? Nem és nem. Hat évi házasságunk — alatt egyszer sem jutottam eszedbe. Ugye, ugye, most azt akartad tőlem kérdezni, hogy megörültél. Látod, ez a kérdés is, mely ott ül hangjavesztett ajkadon, ez a kérdés is csak azt bizonyítja, amit én állítok. Nem törödtél velem soha.

— Csak állok, Ella. Csak bámulok, de — megérteni nem bírlak. Nem érttem néma — szenvedésedet, ne tudom felfogni szavaid értelmét. Amily rejtélyes volt három napon át a némaságod, épen olyan zavarosak most a szavaid.

— Te beamter!

— Ella! Édes Ellám!

— Menj! Ne közelíts hozzám! — Menj tőlem messze, hogy ne lássalak. — Te . . . te, az életem megrontója. — Te szürke beamter.

— Örült!

— János!

záért, szintén nem remélték, hogy Magyarország valaha újjászületik.

A nagyhatású beszéd után Gál Jenő főrendiházi tag a főrendiház koszoruját tette le néhány szó kíséretében, majd Dániel Gábor a nemzeti munkapárt, Barabás Béla a Kossuth-párt és Kun Béla a Justh-párt koszoruját helyezte el.

Innen a vesztőhelyre vonult a közönség egy része, ahol szintén ünnepi szónoklatok voltak és a vidéki küldöttségek helyezték el koszorúikat.

A fővárosban.

Budapestben szintén megünnepelték hivatalosan az aradi vértanuk kivégzésének 62-ik évfordulóját. A hivatalos gyászistentisztelet délelőtt tíz órakor volt a Ferenccsücsk belvárosi templomában, a hol több képviselővel Kossuth Ferenc is megjelent. Az egyetemi ifjuság a Vigadóban tartotta gyászünnepségét, amelynek műsorán Négyessy László egyetemi tanár beszéde és Jászai Mari és Haraszi Mici szavalatai szerepeltek. A főváros középületeire gyászfalogót tűztek ki és az iskolákban az előadás megkezdése előtt az igazgatók szóltak a nap jelentőségéről.

Debrecenben.

A gyásznapot Debrecen város közönsége is ünnepegekkel ülte meg.

Reggel a római katolikus templomban gyászistentisztelet volt, amelyen Könyves Tóth Mihály dr. és Medgyaszay Miklós tanácsnokok jelentek meg Debrecen város közönsége és tanácsa képviselőivel.

Az iskolákban az ifjuság is ünnepegekkel emlékezett meg az aradi gyásznapról. A debreceni református főiskola Magyar Irodalmi Önképzőtársulata a főiskola dísztermében tartotta meg ünnepélyét, amelyet a kántus gyönyörűen előadott gyászéneke nyitott meg. Julow Jenő joghallgató az Önképzőtársulat elnöke szép beszédet mondott, amelyben méltatta a nap jelentőségét. Váradi Antal tizenhárom című költeményét hatásosan szavalta el Németh Károly, majd

(Az asszony felugrik. Szemei villámokat szórnak s kis kezei ökölbe szorultak. A férj egy lépést hátrál.)

— Asszony! . . . Mit akarsz? Kezeid — ökölbe szorultak. Te . . . te.

— Meg akartalak ütni. Igen: értsd meg jól — én meg akartalak ütni.

— De miért? Hisz én hat éven keresztül voltam s vagyok ma is a te szerető, figyelmes csendes és mit tudom én, még milyen — jó férjed.

— Épen ezért akartalak megütni. Miért vagy a férjem, miért tettél a feleségedé? Te hat évvel ezelőt kihasználtad a naivságomat. Mintegy tolvaj befurakodtál az én fehér, miről mit sem tudó lelkivilágomba. Beszéltem neked az ártatlanságával hengegő színésznőnek a házasságot boldogságával a családi tűzhely mindent pótló melegéről és mikor legyőztél, — egyszerűen csuful megloptál. Megloptál a házasságot, a családi tűzhely buta illúzióival — amik nem valók egy színésznőnek, mert a művésznők kezében ezek a karrier gyilkos játékszerei.

— Mi történt, Ella?

— Hát még most sem akarsz megérteni? Hallgass hát rám, te szomorú ellentét. — A sors úgy akarta, hogy nekem, a kis vidéki színésznőnek, nyílt, egyenes utam nyíljék egy fővárosi szerződéshez. Szóval karriert csinálhattam volna.

Farkas Miklós joghallgató gyönyörűen játszott tárogatón kurucnótákat, Masáth Ferenc teológus pedig Szabó Jenő Mégegyszer című költeményét szavalta el.

Ugyancsak gyászünnepélyt rendezett a debreceni felső kereskedelmi iskola ifjusága az iskola dísztermében. A himnusz eléneklése után Rochlitz Herman tanár mondott tartalmas szép ünnepi beszédet. Gyulai Pál Szüret után című költeményét szavalta el ügyesen Soldos Malvin, azután Kontsek László olvasta fel Október 6. című igen szép munkáját, majd Emerich Endre felső osztályu tanuló Ábrányi Emil Ticenhárom című költeményét adta elő igen szépen. Az ünnepélyt a Szózat eléneklése zárta be.

Ünnepélyt tartott a debreceni nyilvános m. polgári fiúiskola is. A sikerült ünnepélyen Székely Simon igazgató méltatta a nap jelentőségét szép beszédben.

Monstre küldöttség a debreceni egyetemért.

Háromszáz tagu deputáció a kultuszminiszternél.

Az állami költségvetés betérjesztésével döntésre kerül az egyetem elhelyezésének kérdése is. Mielőtt azonban ez bekövetkeznék, Debrecen városa mégegyszer demonstrálni — akarja hogy az egyetemnek Debrecenben való felállítása, nemcsak a városnak, de egy nagy területnek óhajta.

Ezért legközelebb monstre deputáció megy Zichy János gróf kultuszminiszterhez, aki előtt ez óhajtatást fogják tolmácsolni.

A monstre deputáció ügyében ma délelőtt *rendkívüli tanácsülés* volt, amelyen megbeszélték a deputáció részleteit.

Az ülésből folyóan ma a következő körlevelet intézte Kovács József polgármester a szomszédos vármegyékhez:

Felajánlom a lehetősége annak, hogy a *harmadik egyetemnek Debrecenben felállítása érdekében kérelmező küldöttséget e hó közepén fogadjon a kormány.*

— Nos és?

— Hát megindultak az előmunkálatok a szerződés nyelbe ítésére. Minden a legjobban haladt és most három napja váratlanul bekövetkezett az épen nem várt katasztrófa. A fővárosi színház igazgatója visszautasított. — Ez még semmi. De hogy és miért utasított vissza. Egyszerűen így: „Nem kell, mert asszony.”

— Ella . . .

— Ugy-e, most már értesz? Ugy-e most már belátod, hogy sohasem törödtél velem, hogy a karrierem tolvaja vagy! Ha törödtél volna velem, akkor hat évvel ezelőt arra használtad volna fel szerelmemet, — hogy a szeretődé tessel. — Értesz. — A szeretődé. — Kérlvezzük, egymást kölcsönösen és megünnepeljük jobbra és balra. — De nem így tettél. Te . . . te . . .

— Elég. Csak ezt az egy szót ne többé te fékevesztett asszony. Nem vagyok tolvaj! De te beleörültél a semmivé lett üres eshetőségekbe.

— Jó. Hát legyen. Beleörültem a bukásomba. De esküszöm, magammal rántalak téged is. Magammal le a mélységbe.

— Ella! Mit akarsz tenni?

— Mit? . . . Hát mit tehenék mást. Egyszerűen itthagylak.

— Örökké.

Valódi angol és hazai gyártmányu gyapjuszövet ajándékokat legnagyobb választékban, szigorú szabott árak mellett szerezhetjük be Weisz Adolf posztó nagykereskedőnél, Debreczen, Kossuth-utca 1 sz. alatt. :- Első Debreczeni Takarékpénztár újonnan épült palotájában. :-

Utalva azért 1908. július 22-én kelt megkeresésemre tisztelettel kérem, méltóztassék intézkedni, hogy a tisztelt vármegye küldöttségünkhöz csatlakozásával részese lehessen a vármegyére is jótékonyan ható ezen kulturális alkotás megvalósításának. A küldöttség fogadtatásának idejét és helyét idejében tudatni fogom.

Debrecen, 1911. október 6.

Tisztelettel

Kovács József,
polgármester.

Ezt a körlevelet holnap küldik szét, de nemcsak a szomszédos vármegyékhez, hanem azokhoz a városokhoz is elküldik a megkeresést, amelyeknek érdeke az, hogy Debrecenben legyen az egyetem. Északi és keleti Magyarország vármegyéinek küldötteleire számít a tanács. Ezek a törvényhatóságok ugyanis 1908-ban már megnyilatkoztak a debreceni egyetem mellett. A terv szerint részt vesznek a deputációban Hajdu, Heves, Szabolcs, Jásznagykunszolg, Szatmár, Szilágy, Ugocsa, Máramaros vármegyék, Szatmárnémeti, Miskolc törvényhatósági városok és Nyiregyháza rendezett tanácsú város küldöttei, Fazekas Ágoston Pestpilisoltkiskun vármegye alispánja, Debrecen város tanácsának minden tagja, a társadalmának előkelőségei, a kulturintézmények vezetői, a törvényhatósági bizottságnak tagjai közül azok, akik erre önként vállalkoznak.

Külön átirat ment Nagyváradi város polgármesteréhez, tekintettel arra, hogy régebben Nagyváradi is kérte az egyetemet. Az átiratban a polgármester ama reményének adott kifejezést, hogy ez idő szerint a törvényhatóságot mi sem fenyelezi abban, hogy az egyetemnek Debrecenben való felállítása mellett állást foglaljon.

A háromszáz tagú küldöttséget Domahidy Elemér főispán és Kovács József polgármester vezeti. A deputáció fogadásának idejét eddig még nem állapították meg. Zichy János gróf kultuszminiszter csak e hó 15-én

— Nem is határidőre. Elválnak egymástól. El mindörökre. Él egyedül a magad világában s én is fogok élni a magaméban.

— De . . .

— Csak nem lettél féltékeny, kicsikém?

— Megőrülök.

— Szamár vagy. Nem volt házasság ez a házasság. Csak liaison volt. Nem kell hát beleörülni, hogy a nőstény tovább megy. — Adieu, kedvesem.

— Megállj! Te fékevesztett asszony, — Tudod mit csinálasz?

— Tudom!

— Megölsz engemet. Előhalottá, hajótörötté teszel!

— Ezt akarom.

— Ella!

(A férfi keze ökölbe szorul. Pillanatokig farkaszemet néznek egymással.)

— János, te megakartál ütni . . .

— Nem. Csak meg akartam bocsájtani neked elkövetkező bűneidet. Mehetsz, te fékevesztett asszony. A bocsánaton túl nincs több szavunk egymáshoz.

— Nyomorult. Megloptál ismét.

(Az asszony, hogy a férfi nemesebb volt, hogy a győztes maradt, dühösen örökre kirohban a buzdórból. Ahogy csend lett, ugra halatszik az őszi eső monoton kopogása az ablakok párkányain. Majd egyszerre, mint a vilámsújtott fa, megroppan s ugyan abba a karosszékre roskad, amelyben a felesége ült előbb. Csendesesen önmaga előtt is szégyenkezve kitörli szeméből azt a buta könnyecsetet, ami a fékevesztett asszony után leküzdhetetlenül feltolakodott.)

lesz Budapesten s csak ekkor lehet az idő s a fogadtatás részleteinek megállapítása iránt tárgyalni. Minden valószínűség szerint a — monstre deputáció e hó huszadika körül megy a miniszter elé.

Tripolisz elfoglalása megtörtént.

Az olaszok diadalmas bevonulása.

A mai nap legnevezetesebb híre, hogy az olasz csapatok hajnali három órakor szakadatlan bombázás után bevették Tripolisz városát, csapataikat partrattették s a városon uralkodó Sultána erődre kitzítették az olasz lofogót. Nem sokkal ezután hatalmukba kerítették a fővárost, amelynek török őrsége dél felé, az ország belsejébe vonult vissza.

Egy másik nevezetes sürgöny, amely válasz monarchiáknak Olaszországhoz intézett intelmére, tudomásul hozza az olasz kormány parancsát, amely az olasz hadihajókat kitiltja az adriai és jóniai vizekről s tilalmaz minden operációt az ottomán birodalom európa partjai ellen.

Tripolisz fővárosának elfoglalásáról s a háboru egyéb eseményeiről itt következnék legujabb távirataink:

Tripolisz megszállása.

Róma, október 6. A Stefani-ügynökség jelenti Tripoliszból reggel 3 óra 10 perckor feladott távirattal:

Csütörtök délnél a Szultánia erődre kitzítették az olasz lofogót, amelyet a hajórai üdv lövésekkel fogadott. Az erődöt expedíós csapatok szállták meg, melyek a hadihajók védelmi vonalán belül maradtak. A hadihajók részben a kikötőben, részben kis távolságra az elpusztított erődítések előtt horgonyoznak.

Tunisz, október 6. A Havas-ügynökség jelenti Gabeszből: Három török tiszt Djerba szigeténél kikötött és a szárazföldön akart Tripoliszba jutni. Ketten közülök, miután sikertelen kísérletet tettek a tripoliszi blokádtörésére, visszatértek Faxba.

Róma, október 6. Tripolisz elfoglalásáról még a következőket jelentik:

Faravelli tengernagy a bombázás után, mikor az erődök ütegeit elhallgattatta, a hadihajók ágyuinak fedezete mellett partraszállította három hadihajó gyalogos csapatait, körülbelül 700 főnyi legénységet. Az olasz haderő elfoglalta a tripoliszi külső erődöket minden kardcsapás nélkül.

Az első dolog az volt, hogy az erődökben lévő régi török ágyúk závarjait leszerelték az olaszok, hogy hasznavehetetlenné tegyék. — aztán őrségeket küldtek a városba. Sehol nyomat sem találtak a török helyőrségnek. Egy része, a nagyobbik, még a bombázás előtt — nagy rendben visszavonult dél felé, állítólag azért, hogy szárazföldön vegye föl a harcot, a kisebb rész elszéledt.

Tripolisztól délnek alig husz kilométernyire húzódtak vissza a törökök védett hadállásba, de aligha fogják sokáig bírni, mert nincs eleségük, a sivatag felől nem számíthatnak sem éledelezéskészítésre, sem támogatásra s így kénytelenek lesznek meghódolni. Az olasz expedíós sereg egyszerűen kiéhezteti az elvonult török katonaságot.

Ma már olasz őrség áll a tripoliszi váli háza. — a konzulátusok és a kaszárnya előtt.

Ma érkezett jelentés hírül hozza, hogy a tripoliszi basa kitzítte házának fedelére a fehér zászlót. A váli abban bizakodott, hogy a mohamedán arabok életre-halálra harcolni — fognak a benyomuló olasz csapatok ellen, —

de nem így történt. A mecsetekben gyűltek össze az arabok, imádkoznak s egykedvűen nézik, — hogy veszik birtokba az olaszok Tripoliszt.

Róma, október 6. Tripoliszból jelentik: — Az olasz csapatok partraszállása után bennszülöttek jelentek meg az olasz admirális hajóján, azzal a kijelentéssel, hogy megadják magukat. Később a német főkonzul is megjelent az olasz admirális előtt és felkérte a tengernagyot város közbiztonságáról. A főkonzul azt is közölte, hogy a város bombázása az európaiaknak semmi kárt nem okozott.

Róma, október 6. Boreadolmo tengernagyot Tripolisz kormányzójává nevezték ki. A partra szállott olasz csapatokat Cagui kapitány vezeti.

A törökök hadi készülődése.

Szaloniki, október 6. Az ifjú-török bizottság központjához jelentés jött, hogy olasz csapatok fognak kiszállani Jawallánál és az a feladatuk, hogy Szaloniki és Konstantinápoly között rombolják el a vasuti sineket. A jelentés azt mondja, hogy egy egész olasz hadosztály fog ott operálni.

Bécs, október 6. A Pol. Korr. Konstantinápolyi jelentése szerint különben Törökország, hogy mindazokkal az esetlegességekkel szemben, amelyek az Olaszországgal való — konfliktus következtében a Balkán-félszigeten előállhatnak, készenlétben lehessen, már néhány nap előtt utasítást adott az általános mozgósítás előkészítésére. Evégből eddig már egymillió török fontot küldtek Konstantinápolyból a tartományokba.

Konstantinápoly, október 6. Az olaszokat már legközelebb kiutasítják Törökországból.

Megrongált olasz hajó.

Chiasso, október 6. A tripoliszi kikötő fővenyes torkolata előtt egy tengeralatti akna felrobant s állítólag erősen megrongált egy olasz hadihajót.

Az olasz kormány parancsa.

Róma, október 6. A Stefani-ügynökség jelenti: Az olasz kormány megújította határozott utasítását valamennyi hadihajó parancsnokához, hogy semmiféle katonai operációkat az Adriai és Ioni-tengeren az ottomán partok ellen ne végezzenek.

A balkán államok semlegessége.

Bécs, október 6. A Pol. Korr. szaloniki-i jelentése szerint Törökország odaérkezett jelentések szerint valamennyi Balkánállam részéről a török-olasz háborúval szemben szigorú semlegességi nyilatkozatokat kapott.

Bécs, október 6. A Pol. Korr. Konstantinápolyi szerint az a tárgyalakosság, amely Ausztria, Magyarország, Németország és Anglia sajtójának a török-olasz konfliktussal — szemben való magatartását jellemzi, és azok a Törökországi iránt méltányos érzelmek, amelyek a megnevezett államok közvéleményében felszínre jutnak itt az összes politikai körökben élénk meglepedéssel találkoznak. — Sokakl kevésbé kedvező benyomást tesz Törökország közvéleményére az a magatartás, amelyet a francia sajtó tanusít a tripoliszi kérdésben.

Harc a Vörös-tengeren.

Róma, október 6. A Vörös tenger partjáról, Massauból jelentik, hogy Hodeida erősség előtt egy török ágyunaszád rálőtt az — Aretusa olasz torpedóra, mely a Vörös tengeren az olasz Erethreia gyarmat előtt őrszolgálatot végez. A török golyók nem találtak el az olasz torpedót, amely viszonzta a tüzelést és elsüllyesztette az ágyunaszádot.

Tar Mihályékat elítélték.

Börtön és fogház a vármegye fosztogatóinak.

A debreceni kir. törvényszék ma délelőtt hozta meg ítéletét Tar Mihály biztosító intézeti titkár és négy társa bünygyében. Az ítélet hosszú időre ártalmatlanná teszi a szélhámós szövetséget Hajdúvármegye népére nézve, mert a vádlottakra — egynek a kivételével, akinek cselekményiben nem látott bűnözést — súlyos szabadságvesztést szabott ki.

Az ítélethirdetés hírére nagy közönség gyűlt össze a törvényszéki palota esküdtzéki termében, amelynek padsorait egészen megtöltötték a kíváncsi emberek. Már tíz óra jóval elmúlt, amikor még mindig várni kellett, mert Magoss Kálmán dr. kir. ügyész, aki ebben a bűnpörben a közvédat képviselte, a másik tanácsban volt ma elfoglalva. Háromnegyed tizenegy óraker bevonult a terembe a bíróság, amelynek elnöke, Tóth Aurél dr. megnyitván a tárgyalást, bevezette a vádlottakat és kihirdette elöttük a törvényszék ítéletét:

A törvényszék Tar Mihályt bűnösnek mondja ki egyrendbeli csalás büntetésében, egyrendbeli intellektuális okirathamítás büntetésében, mint tettest, továbbá huszonnyolc rendbeli csalás vétségében mint részesét és ezért őt a Btk. 383. paragrafusa alapján a 96. és 68. szakaszok felhívásával összbüntetésképen három évi börtönre, huszonkilencszer 10 korona, továbbá 29 napi börtönbüntetésre, átváltoztatható pénzbüntetésre és öt évi hivatalvesztésre ítéli; a büntetésbe az előzetes letartóztatásban eltöltött két hónap beszámítatik.

Mocsár András egyrendbeli magánokirathamítás és huszonegyrendbeli csalás vétségében mondja ki bűnösnek és ezért a 403. szakasz 1. pontja alapján a 96. és 98. szakaszok felhívásával a 92. szakasz alkalmazásával egy évi börtönre, huszonegyszer 10 korona, továbbá 21 napi börtönbüntetésre, átváltoztatható pénzbüntetésre és három évi hivatalvesztésre ítéli.

Kiss Bálintot tizenegy rendbeli csalás vétségében mondja ki bűnösnek a bíróság és ezért négy hónapi fogházra, tizenegyszer tíz korona, továbbá 14 napi fogházbüntetésre átváltoztatható pénzbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre ítéli.

Hardt Vilmost hatrendbeli csalás vétségében mondja ki bűnösnek a bíróság és ezért két hónapi fogházra, hatszor 10 korona, további hat napi fogházra, átváltoztatható pénzbüntetésre ítéli.

Ellenben Körtvélyesi Antalt az egyrendbeli csalás büntetésének vádja alól fölmentette a törvényszék, ugyszintén Tar Mihályt is fölmentette három rendbeli csalás büntetésének vádja alól.

A büntetés kiszabásánál a törvényszék Tar Mihályra nézve nem látta semmiféle enyhítő körülmény fenforgását, súlyosító körülményül tudta azonban be neki, hogy ő volt az egész bünszövetkezet szellemi vezetője. A többi vádlottnak enyhítő körülményül tudta be a törvényszék büntetlen előéletüket, Mocsár Andrásra és Kiss Bálintra nézve ezenkívül töredelmes megbánást tanúsító beismerésüket, ellenben velük szemben is súlyosító körülményül tekintette a bűncselekmények halmozott voltát.

A kir. ügyész valamennyi vádlott terhére felebbezést jelentett be a büntetés súlyosbitása végett és a minősítés miatt, továbbá Körtvélyesi felmentése miatt, míg a vádlottak és a védők felmentés végett jelentettek be felebbezést.

Színház és művészet.

A színház mllsora:

SZOMBAT: *Böregér*, operett (B bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Cigányszerelem*, operett. Este *Az ezred apja*, énekes bohózat. Bemutató előadás (Kisbérlet.)

HÉTFŐ: *Az ezred apja*, énekes bohózat. (A bérlet.)

KEDD: *Babuska*, operett. (B bérlet.)

SZERDA: *Utánam*, szimmi. (C bérlet.)

CSÜTÖRTÖK: *Sárga liliom*, szimmi. (A bérlet.)

PÉNTEK: *Az ezred apja*, énekes bohózat. (B bérlet.)

SZOMBAT: *Az ezred apja*, énekes bohózat. (C bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Iglói diákok*, daljáték. Este *Ártatlan Zsuzsi*, operett. Bemutató előadás. (Kis bérlet.)

Október hatodika a színházban. Az aradi vértanúk kivégzésének évfordulóját emelkedett színvonalu előadással ünnepelte meg a színtársulat. Zivuska Andor, az országos nevű író remek szép alkalmi költeménye vezette be az estét, melyet Vajda Ilonka szavalt sok melegséggel, lendülettel. A költeményt lapunk más helyén adjuk közre. — Majd Katona József örökbecsű drámája, a „Bánk bán“ került színre összevágó, nívós előadásban. Szinte idegenszerű ez a klasszikus darab s színészek, közönség egyaránt nagy meglepetéssel érezték át. A cimszerepben Thury Elemér nyújtott értékes alkotást. Szilágyi Ernő Petur szerepében meglepően, közvetlen, amellet lendülettel volt. Komoly, szép tehetségű színész. Uti Gizella Gertrudisa méltóságos, T. Csige Böske meghatározó és nagyszívű Melinda. Déry Alfréd Biberachja minden sablontól mentes, egységes alakítás, Tiborcot pedig Kemény Lajos adta szívvel. Ottó ellenszenves alakját Kelenen Pál egyénitette jellegzetesen.

Böregér. Holnap, szombaton este kerül színre a Böregér, Strausz örökszép operettje. A társulat teljesen újonnan tanulta be e reprimt, melyben alkalma lesz az énekes személynézetnek tanúságot tenni képességeiről. Ezen az előadáson lép fel először ebben a szezonban Zilahyné S. Vilma, Rosalinda szerepében. Az új tenorista az énekmester szerepében mutatkozik be. Borbély Lili Adél szobalány szerepét, Csanádi Irma Orlofszki herceget, Idát Tordai Erzs, Falket Falussy, Eisensteint Ligeti Lajos játsszák. Az előadást Mártonfalvi György karnagy vezényli és Kassay Károly rendezi.

Délutáni gyermekelőadás a Bonbonnierben. Vasárnap délután lesz az első délutáni gyermek előadás a Bonbonnierben. A délutáni műsorban minden tag és attrakció részt vesz és ugyanolyan lesz, mint az esti előadás. Jegyek a délutáni előadásra is előre válthatók Antalffy könyvkereskedésében, Piac-u. 44. és három órától a Bonbonniere pénztáránál.

Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadást tart a társulat. Délután három órai kezdettel mérsékelt helyárrakkal a *Cigányszerelem* operett kerül színre az idei évában először. Az elsőrangú kiosztás mellett nagyobb szerep jutott Zilahyné S. Vilmanak, Borbély Lilinek, Ligeti és Békésinek. Este rendez helyárrakkal *Az ezred apja* című páratlanul ötletes énekes bohózatnak lesz a bemutatója, melyben kedves énekszámok, pompás táncok vannak. Kitűnő sze-

rephoz jutottak Borbély Lili, Csanádi Irma, Papp Tusi, Kassay, Dési, Kemény, Ligeti, Bérczi Ernő és Székely Gyula, aki a címszerepet játssza.

Premier a Bonbonnierben. Szombaton lesz a Bonbonnierben a premierje Heltay kacagató darabjának, a „Trézsi sztrájkol“ című bohózatnak. A darab a mai cselédnizériákat ábrázolja és mindvégig hangos kacagásban tartja a közönséget. A darabot vasárnap megismétlik.

A Reichsrát botránya.

A bécsi revolvermerénylet előzményei.

Az osztrák országgyűlés képviselőháza, de az egész császárváros, sőt egész Ausztria lakossága ma is a tegnapi megdöbbentő merényletnek a hatása alatt áll, amelyet az osztrák parlamentáriszmus legsötétebb lapjaira jegyez föl a történetírő.

A merényletnek érdekes előzménye deült most ki. Tudvalevő, hogy a merénylő saját vallomása szerint azért lőtt az igazságügy miniszterre, mert a bíróság súlyos büntetéseket szabott az emlékezetes vasárnapi utcai tüntetés rendezőire.

Hochenburger igazságügyminiszter ez ügyben tegnap délelőtt 12 óraker, tehát a merénylet előtt másfél órával, kihallgatáson volt a királynál és arra kérte az uralkodót, hogy adjon kegyelmet az elítélteknek.

Ezek összesen körülbelül hatvan esztendei fogságot kaptak és ez a súlyos ítélet nemcsak az osztrák szociáldemokratákat keserítette el, hanem külföldön is nagy feltűnést keltett. Ezért, másrészt politikai okokból is azt ajánlotta az igazságügyminiszter a királynak, hogy október 21-én, *Károly Ferenc József főherceg esküvője napján, adjon kegyelmet az elítélteknek.* Hir szerint a király már elfogadta az igazságügyminiszter javaslatát. A tegnapi történetek után azonban kétséges, hogy a király nem fogja-e döntését megváltoztatni.

A Reichsrát ülése.

A Reichsrath ma délelőtt tizenegy óraker ülésre jött össze. A ki épkezláb képviselő — csak van, mind megjelent. Hangosak a folyosók. Csoportokba verődve tárgyalják a tegnapi eseményeket és igen nagy az ingerültség a szociáldemokrata párt ellen a német nemzetiek és a keresztényszociálisták táborában. Sokan sürgős interpellációt visznek az elnökhöz, a melyekben a merényletet akariák szóvátenni. Az elnöki szobában tanácskozás van a pártok vezetői között. Sylvester elnök azon fáradozik, hogy lehetőleg csöndes legyen a mai ülés.

A teremben egymásnak mutogatják a revolvergolyók nyomait. Az elnöki emelvény bal sarkában jókora darabon rést ütött a merénylő golyója, a melyet megtaláltak a szőnyegen. Két golyó lovag Hochenburger igazságügyminiszter bársonykarosszéke mögött hevert. A miniszteri padokon három mély lyuk van, itt csaptak le Nyegus golyói. Elszörnyűködve állapítják meg katonaviselt képviselők, hogy az egyik golyó minden bizonynal — Gautsch báró miniszterelnököt találta volna, ha történetesen bársonyszékében ül és nem megy át a szociálista képviselők csoportjához Adler dr. beszédét hallgatni.

A magyar kormány távirata.

Mint a budapesti tudósító jelenti, *Khuen-Hédervary* Károly gróf miniszterelnök tegnap értesülvén a bécsi parlamentben történt merényletről, nyomban megleghangu táviratot intézett Gautsch báró osztrák miniszterelnökhöz, amelyben örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a merénylet nem sikerült. *Székely*

Debreczen-Belvárosi Takarékpénztár

Részvénytársaság

Piacz-utca 41. sz.

Hitelt nyújt

minden elfogadható formában

Betétet 5%-kal kamatoztat.

Ferenc dr. igazságügyi miniszter a következő táviratot intézte *Hochenburger* lovag osztrák igazs. ügyminiszterhez:

„Merénylettől történt szerencsés megmeneküléshez fogadják szívből eredő szerencse kívánataimat.”

Különös kolerabeteg.

Hivatalos kolerás, tényleg egészséges.

A győri kórházban a napokban kolera-gyanu miatt bezárolták egy asszonyt, aki most egészen jól érzi magát, de benn kell tartani a kórházban, mert a Budapesten eszközölt bakteriologiai vizsgálat megállapította róla, hogy ázsiai kolerában szenved. Az érdekes esetről a következőket táviratozzák nekünk Győrből:

Győr város kiültelkén, egy különálló viskóban lakott Egyed Józsefné, egy piskótagyári munkásnak elvált felesége. — A harmincyolc esztendő asszony a múlt héten gyomorbaíró panaszoktól, Görcsök bántották, több ízben hányt és erős székrekedés volt.

A kezelőorvos csütörtökön bezároltatta Egyed Józsefnét a kórházba kezeltetés végett. Benn az asszony görcsei szűnőben voltak, hányásingere is múlt és emésztése is rendbe kezdett jönni, mégis az orvosok különös figyelemmel kísérték az asszony állapotát és váladékát vizsgálat alá vették. — S bár azon és általában a beteg állapotán semmiféle szimptomát, mely kolera-bacillus jelenlétére mutatott volna, fölfedezni nem tudtak, különös óvintézkedéseket fogantottak és Egyed Józsefnét, a tizenyolc beteg osztályról, ahol eddig feküdt, külön, elszigetelt szobába helyezték és külön ápolónőt adtak mellé.

Szombaton reggel, mikor Petz Lajos dr. igazgató-főorvos az orvosokkal együtt a beteget újból megvizsgálta, elrendelte, hogy az óvintézkedések betetőzésére Egyedné váladékát küldjék fel bakteriologiai vizsgálatra.

Ha az egész eset a félelmetes kolera névfolytán nem lenne komoly, egyes részletmulatni is lehetne.

Az igazgató-főorvos rendeletét végre akarták hajtani, de az egész napon át nem lehetett, mert a betegen a kolera legelemibb tünete sem akart mutatkozni. Előfordul ugyan nagy ritkán, hogy a kolerabetegek székrekedésben szenvednek, de ebben az esetben a halál pár óra alatt beáll, ezen a betegen pedig a teljes gyógyulás minden jele mutatkozott. Jó étvágygal és sokat evett, jól aludt és gyomorgörcsei is megszűntek. Orvosi beavatkozás kellett, hogy az igazgató rendelkezését végrehajtsák. — Közben azonban a posta hivatalos órája lejárt és a váladékot nem lehetett elküldeni. Az orvosok itt helyben ismét vizsgálat alá vették, de abból csak Egyed Józsefné egészségére tudtak következtetni.

Ennek dacára a még pénteken elrendelt elkülönítést fentartották és azt a tizenyolc beteget s ezeknek ápolóját, akik Egyednével érintkeztek, továbbra is külön zárlat alá helyezték.

A szerdán délután megérkezett távirati jelentésre, mely szerint Egyedné kolera-s, mindent a legszigorubbant fertőtlenítették, Egyed Józsefnét pedig a legszigorubb óvintézkedések mellett átszállították a járványkórházba. A tizenyolc beteg, nem különben Egyedné váladékát ismét felküldték bakteriologiai vizsgálatra.

Egyed Józsefné különben teljesen jól érzi magát s ha kolera-gyanu alatt nem állana, szabadon is bocsáthatnák.

HIREK.

— **A király budapesti útja.** Bécsből táviratozzák, hogy a király ebben a hónapban nem jön Budapestre és nem is tesznek erre az utazásra semmiféle intézkedést, de lehetséges, hogy novemberben hosszabb tartózkodásra a magyar fővárosba érkezik. — Azt kizártnak tartják, hogy a mostani nemzetközi helyzetben idegen uralkodók látogatást tegyenek a királynál.

— **Csánky Viktor kir. tanácsos.** A hivatalos lap mai száma közölte a következő királyi kéziratot:

Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére a népoktatásügy terén szerzett érdemei elismerésül *Csánky Viktor* hajdúvármegyei tanfelügyelőnek a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1911. szeptember 21-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

Csánky Viktor csak nem rég ülte negyed százados jubileumát tanfelügyelői működésének. Ez alkalommal minden oldalról hangzott az elismerés, a tisztelet és becsülés szava, a mellyel mindenki sietett részt venni a kiváló férfiú ünneplésében. Ugyanolyan elismeréssel tisztelettel fordul most ismét mindenki Csánky Viktor személye felé, amikor királyi kitiüntetésben részesült. A népoktatás ügyének egyik kiváló, fáradhatatlan harcosa volt, akinek Hajdúvármegye közoktatásügye sokat köszönhet. A királyi elismerés méltán hangsúlyozta az érdemeit, amelyeket *Csánky Viktor* hosszú közpályáján szerzett. Csöndes munkás, de lankadatlan erővel, mindenre kiterjedő nagy figyelemmel, ügyszerezzettel, hozzáértéssel és tudással vitte előbbre a népoktatás ügyét itt Hajdúvármegyében. A kitiüntetés híre általános örömet keltett és mindenki megelégedéssel vette tudomásul. A kitiüntetett tanfelügyelőt igen sokan keresték fel jó kívánságaikkal.

— **Hajdúvármegye a királynál.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága e hó 9-én, hétfőn délelőtt kilenc órakor tartja rendes havi ülését, amelyen a egyes szak-előadók beszámolnak a vármegye közigazgatásának szeptember havi menetéről.

— **Krassószörény és Nógrád az obstrukció ellen.** Lugosról táviratozzák: Krassószörény vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartott közgyűlésén 203 szavazattal 19 ellenében elfogadta Versec város obstrukcióellenes átiratát és a képviselőházhoz intézett feliratában a házszabályok revízióját sürgeti.

Balassagyarmatról táviratozzák: Nógrádmegye állandó választmánya mai ülésén elhatározta, hogy a verseci átiratot pártolólággal terjeszti a holnapi megyegyűlés elé.

— **Tüntetés a drágaság miatt.** Prágából táviratozzák: München-Graetzben tegnap nagy zavargások voltak a piacon a drágaság miatt. Az egész környék népe a városba csődült a hetivásárra. Asszonyok és gyári munkások megtámadták a zöldséget, eledelt, vaját és tojást áruló kofákat, kosaraikból és bögréikből az utca sarába tiportak mindent s magukat a kofákat megverték. A rendőrség tehetetlen volt a tömeggel szemben, a csendőrség is kivonult s így zavarta szét a tüntetőket. Az eleségárusok elhatározták, hogy nem mennek ki a piacra.

— **Megpofozott osztrák képviselő.** Bécsből táviratozzák: A hatodik kerületben tegnap péjjel a keresztényszocialisták népgyűlést tartottak, amelyen sok szociáldemokrata is megjelent. Szót is kért egyikük s hevesen támadta a keresztényszocialista pártot, amelynek ütött a végórója. Beszélt azután az építkezési hitelbankról, amelyről azt mondta, hogy dr. Gessmann volt miniszternek az alapítása szélhámosság. Ebből verekedés támadt. Kunschak képviselőt kegyetlenül elverték és felpofozták. Végre jött a rendőrség és kiűritette a termet, de a rendbontó szónokot előbb a keresztényszocialisták irgalmatlanul helybenhagyták.

— **Az állami felügyelet a protestáns középiskolákban.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a tiszánimeni református egyházkerület főhatósága alá tartozó miskolci és sárospataki főgimnáziumokra, a tiszántúli református egyházkerület főhatósága alá tartozó debreceni, mezőturi, kisújszállási és hódmezővásárhelyi főgimnáziumokra, továbbá a bányai ág. hitv. ev. egyházkerület főhatósága alá tartozó szarvasi főgimnáziumra s a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület főhatósága alá tartozó nyíregyházi főgimnáziumra nézve Géresi Kálmán debrecen tankerületi főigazgatót bízta meg a látogatással s az állami felügyelet gyakorlásával.

— **Eljegyzés.** Hortobágyi Ernő rendőrtisztviselő, a debreceni rendőrség fiatal, tehetséges tagja, eljegyezte Acsády Margitkát, Acsády Kálmán nyugalmazott vasuti hivatalnok bájos leányát Gyömrőből.

— **Vádak egy rendőrkapitány ellen.** — Pozsonyból táviratozzák: Bartal Aurél főispán szerdán hivatali vizsgálatot indított Kutséra István főkapitány ellen, akit Kánya Richárd városi tanácsnok, a szegényügyek vezetője, baráti körben erősen támadó nyilatkozattal illetett. A főkapitányra nézve elég kellemetlen vádak nagy titokban tartják és csak annyi szivárgott ki, hogy azok a „Westungarische Volkstimme“-nek, a helybeli szocialista újságnak egy régebbi sajtóperével vannak kapcsolatban, amely azzal vádolta annakidején az egyik rendőrtisztviselőt, hogy a rendőri legénység részére kiosztásra szánt újvíz pénzeket nem osztotta ki, hanem jogtalanul visszatartotta. Kumlík Tódor polgármester tegnapelőtt szerzett hivatalos tudomást a vádakról egy városi bizottsági tag útján, aki előadta, hogy a város polgársága nevében követeli a hivatalos vizsgálat megindítását. Miután még egy helybeli lap is szóvá tette a dolgot, Bartal Aurél főispán megindította a vizsgálatot a támadás alapjául szolgáló közleményekre nézve.

— **A szegényügyi bizottság ülése.** A város szegényügyi bizottsága ma délután négy órakor tartotta meg ülését Könyves Tóth Mihály dr. tanácsnok elnöklete alatt. A bizottság folyó ügyeket tárgyalt és több kisebb segélyt szavazott meg és régebben megszavazott segélyösszegeket fölemelt.

Grazia Deledda magyarul. A mai olasz regény egyik legkitünőbb művelőjét, Grazia Deleddát eddigelé kevéssé ismeri a magyar közönség, holott egyike a modern európai irodalom legérdekesebb jelenségeinek. — Szardínia sziklás vidékéről való s a képzelete is szülőföldjéből táplálkozik. Legszebb műveit a szardíniai nép külső és belső szenvedéseiről írja. Irónónél szokatlan megragadó erő, a rajznak és előadásnak egészséges realitása alakjainak és történeteinek színes megelevenítése jellemzi azt a hosszabb novelláját is, melyet most Balla Ignác gon-

A régi Mórítz Ferencz-féle hentesárúüzlet

nyílik meg f. évi október hó 7-én.

Főelvünk: Olcsóság, Tisztaság és előzékeny kiszolgálás.

fiai vezetése alatt a **Simonffy-utczai bérházban** (Várayfűszer üzlete mellett) a mai kor igényeinek megfelelő módon berendezve

dos, hü és színes fordításában Radó Antal kitűnően szerkesztett sorozatos vállalat, a Magyar Könyvtár adott ki. A magyar olvasó egy elsőrendű írói tehetséggel ismerkedik meg ebből a füzetből, mely Grazia Deledda egyik legjellemzőbb művét adja. A füzet a Lampel R. (Wodiáner F. és Fiai) cég kiadásában jelent meg. Ára 30 fillér.

— **Bernstein megint katona.** Párisból táviratozzák, hogy Henry Bernsteint, aki tudvalegileg dezertált a francia hadseregből, majd amnesztiát kapott, de betegsége miatt felmentették a szolgálatból, most saját kérelmére újból felvették a hadseregbe, melynek egyik gyalogos tüzérezredéhez osztották be. A drámaíró ellen az Apres moi című darabja előadásakor a nacionalisták erős tüntetéseket rendeztek, éppen azért, mert dezertált a francia hadseregből.

— **Millió deficit a király háztartásában.** A Neues Wiener Journal ma reggeli száma azt a szenzációs hírt közli, hogy a király háztartásában, a főudvarmesteri hivatal gazdasági osztályában több millió deficitnek jöttek nyomára. A főudvarmesteri hivatal könyveinek elrendelt vizsgálata során kiderült, hogy évek óta rendes költségvetés nélkül kezelik a főudvarmesteri hivatal gazdasági ügyeit és bár az utóbbi időben minden vonalon a legszigorúbb takarékoságot rendeltek el, mégis több millió koronára most sincs fedezet a király háztartásában. A felfedezés első következménye hír szerint az lesz, hogy a rendetlen gazdálkodás miatt felelőssé teszik Wetsch bárót, a főudvarmesteri hivatal első tanácsosát, aki legközelebb elhagyja állását.

— **Adomány a Patronázs-Egyesület részére.** Egy ifjú urleány, aki azonban nevét nem óhajtja nyilvánosság elé bocsátatni, patronázs egyesületünk nemes céljait méltánylandó, tíz koronát küldött annak javára hozzám. A pénzt természetesen azonnal rendeltetési helyére szolgáltattam. Fogadja a névtelenül maradni óhajtó fiatal urleány egyesületünk vezetősége nevében kifejezett hálás köszönetünket. Debrecen, 1911. okt. 6. Csiky Lajos patr. egy. titkár.

— **Nagy lopás a vonaton.** Brassóból táviratozzák: Tegnap este tíz órakor jelentkezett a rendőrségen Fuchs Alfréd genfi magánzó és felesége s bejelentették, hogy Romániából jövet. Predeal és Brassó között teljesen kifosztották őket. Egy kövér, szőke fiatalember utazott velük és folyton vasuti rablásokról beszélt. A brassói állomáson az idegen leszállott és ők csak akkor vették észre, hogy összes podgyászuk, melyben értékes ékszerek is voltak, eltűnt. A rendőrség keresi a vasuti tolvait.

— **A legszebb uri-dívat** cikkeket Frank Testvéreknél szerezhetjük be.

— **Őszi divatlapok** a legnagyobb választékban **Hegedűs és Sándornál.**

— **Egy tanuló** fizetéssel felvétetik Györfi testvéreknél, Piac-utca 30.

— **5 korona darabja** a valódi gráci Pichler kalapoknak Györfi testvéreknél, Piac-u. 30.

— **A Magyar Király kávéház** tulajdonosának sikerült a hirneves és itt közkezdveltségnek örvendő Berzsényi Ferike szimfonikus női zenekarát megnyerni, hol is estenként hangversenyt tartanak Bercon Leo karmester vezetésével.

— **Csödtömegből vett** nagymennyiségű áruk érkeztek! Györfi testvérek, Piac-u. 30.

— **Schön Sándor** keztyű, kötszer és orvosi műszertárát Piac-utca 12. szám alól november 1-től a tőzsde melletti barakba helyezi át, miért is most van alkalom jó áru olcsón vásárolni, az összes raktáron levő árukat saját áron alul árusítom, azonban csak rövid ideig, saját gyártmányu bőrkeztűt, selyem és cérna keztyűk, nadrágtartók, harisnyatartók, gummiszalagok, fűzők, Sérvkötők, haskötők, hajtüsk, oldalfésűk, hajcsattok minden elfogadható áron árusíttatnak.

— **Modern faliképekben** állandó ujdonságok Thaisz Arthur papíráruházában.

— **Changan selymek,** törökös pongyola és ruhabársonyok legújabb mintákban most érkeztek Kontsek Kornél áruházába. Telefon 935.

— **Leányka és női kötött kabátokat,** sapkák és lélekmelegítőket vásároljunk Kontsek Kornél divatáruházában. Telefon 935.

Telefon 352.
Amerikai cipők
Mandel Lipótnál
15—20—25 K.
Telefon 352.

Kirchner Béla budapesti kiállító :: festőművész ::

kéпкиállítása

Debreczen, **Teleki-utca 10. sz. alatt megnyit.**

(A görög kath. templomhoz közel.)

A kiállítás nyitva egész nap. Díjtalanul megtekinthető.

Női- és leány kálap üzletemet

Piac-u. 56. sz. alá helyeztem át.

A legdivatosabb modellek az őszi időnyre már megérkeztek. — Nagy választék.

Jungreis Mari utóda.

Olcsó kamat mellett

5 esetleg 10 évi

visszafizetésre kölcsönöket ad, valamint **kereskedői követeléseket** leszámítol a

Debreczeni Takarékszövetkezet
Csapó-u. 19. szám. (Knoll-ház.)

Regény-csarnok.

FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Irta: **MAX PEMBERTON.**

Fordította: **Szebenvei József.**

Most már tíz napja volt annak, hogy az angol lord meglátogatta Jurát a tébolydában és ez a nap emlékezetes volt az életében.

Már tíz napja volt a sötét cellában, mikor a „hívás” jött. Mert az volt a sorsa, hogy a többi üzzék, már tíz napja vasra verve kínozták, éhezették a sötét börtönben.

Kis szalma vackon aludt, ronda, büzös helyen, hogy a kutya is elmenekült vom belőle; verték, szidták, elzárták előle a napot, hogy emberi lépést se hallhatott soha. A tizedik napon megjelent nála az ör.

— A látogatók szobájába kell menned, — mondta az ember. — Ott várnak rád.

Jura felugrott és azt hitte, látott a szabadulás órája. Oh, ő nem feledkezett meg róla. A hatalmával kinyitja előtte a nagy kaput és ő megy Bécsbe diadalmasan. Az ör után botorkált, amint parancsolták, — a szíve örömtől dobogott, mintha reményekkel és ígéretekkel lett volna ez ut kikközve, gyermekes örömmel lépdelt az ör nyomában.

Egy kis szobába vezették, ahol a császár arcképe lógott. A homályos lámpafény mellett egy sápadt leányarc tűnt elő, kezében egy kis isomagot tartva, mikor meglátta Jurát, a csomagját leejtette és elébe futva, a nyakába ugrott és görcsösen zokogni kezdett.

— Matild! Te vagy az?
— Én, vagyok, én, Jura. Anna anyó küldött.

— Anna any? Mit üzent?
— Azt, hogy jól van, nincs semmi baja.

— Semmi baja.
— Nem csókolsz meg, Jura?
Jura némán állt egy ideig.

— Nem mondod, hogy örülsz?
— Ana anyó küldött, — azt mondod, jól van.

— Igen, jól van.
— De mást nem izent?
— De igen, igen.

— Mit? No mond!
— Ott lakik a szigeten — mert a nép úgy akarta — nem történt semmi baja.

— Mikor indultál el?
— Tegnap déltájban.
— Ugy?
— Igen. És most itt vagyok.

— Itt vagy, — mondta Jura mintegy álomban.

(Folyt. köv.)

NYILTÉR.

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNYNYEBBEN EMBESZTHETŐ
ARZÉNES VIZ
VÉRSEGENYSÉG SÁPKOR
IDEGGYENGESEG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFELE GYENGESEGI ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ
KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDÉSEKBE

KÖZGAZDASÁG.

Terménytőzsde

Schwarz E. debreczeni ösztömányos távirati jelentése.

Budapest, 1911. okt. 6.

Készaru 5 olcsóbb.

1911. októberi buza	12.09	—
1912. ápr. buza	12.24	—
1911. októberi rozs	10.35	—
1911. ápril rozs	10.70	—
1911. okt. zab	9.46	—
1911. ápril zab	9.70	—
1912. máj. tengeri	8.49	—
1911. aug. tengeri	—	—
1912. szept. tengeri	—	—

Csomagolt Vasaló szén
darabos és apró faszén, tűzifa aprítva és olcsó száma. Valódi porosz kőszén és kovács kőszén legolcsóbb árban nához szállítva kapható

Jakobovits Testvéreknél

Hatvan-u. 9. — Telefon 280.

:: **Waggon vételnél kedvezményes ár.** ::

Magyar bodega

Kossuth-u. 6.

A legszebb prágai sonka itt kapható.

Kohn S. Sándor

Hatvan-utca 41.

szobafestő, mázó és tapétázó.

Elvállal e szakmába vágó minden munkát a legmodernebb kivitelben és legszolidabb árak mellett. Vidékre mintákkal is készséggel szolgálók.

Leányka iskola kötények,

patent harisnyák legnagyobb választékban, legolcsóbb árban

a Csipke Áruházban.

Pontos, szolid kiszolgálás. — Naponta érkeznek újdonságok. — Kérem a czi-re ügyelni! Budapesti Csipke Áruház fiókja, Sas-u. 4.

Kizárólag alkalmi vételek.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Megérkeztek az őszi újdonságok

Női divat kelmék, Selyem ruha kelmék, Francia vелеzek, :: Bársonyok, Ruhadiszek. ::

Villamos Czegetábla Vállalat Friedman Sámuel

Hunyadi-utca 11.
Elvállal központi fűtést, szellőztetést, vízvezeték, légszusz vezeték és mindennemű bádagos munkát. — Telefon.

Menyasszonyi kolongyák és ajándéktárgyak nagyraktára

Kaszanyitzky Endre

Füteszal üzletébe

megérkeztek és nagyválasztékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

asztali-, függő-, szalon-, ebédlő- és hálószobai villany csillárok és lámpák

melyek a legmodernebb és legszolidabb kivitelben állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Olcsó árak! Kétféle ár!

Vendéglői és kávéházi felszerelések.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy angol és francia

nőiruha divattermemet

József kir. herceg u. 14. sz. alá helyeztem át.

Szíves megkeresést kér

KATZ RÓZA

József kir. herceg-u. 14. sz.

Megérkeztek

a legfinomabb

angol divat szövetek

Moskovits József

uriszabó divattermében, Placz-u. 26.

Üzletemet a szemben levő barakba helyeztem át.

Legnagyobb választék

harisnyákban

kötött és szövött árukban

Márton Gyula és Fia

ujjonnan berendezett uri és női divat üzletében Főter- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. — Fiók üzlet nincsen.

Paczelt János

élővirág csarnoka

ujjonnan megnagyobbított helyiségében mindenféle élő virág, u. m. csokrok, koszorúk, teljes lakodalmi, temetkezési díszítéseket a legszebb kivitelben és legutányosabb árban készít. Batthyány-u. 6. Telefon 934. Friss virághagymák most kaphatók.

Szépség,

szépség a jó izlés követelménye.

Matild krém

Matild arckenőcs

Matild szappan

Matild powder

3 színben.

Méregmentes szépítőszerek hatásuk meglepő, leveznek minden szepit, máj-foltot stb. a bőrt finomná, 5 perc alatt fehérré tessék. Tessék megpróbálni, ha nem használ. Áráat minden kibuvó nélkül visszaadom.

Készítjük

Kun István gyógyszerész.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában Főraktár: Tóth Béla utóda Kubek gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Jóna és Jóna drogeriájában.

Női kalapok

diszített és diszitetlen. Sapkák és díszitollak nagy választékban

Schwarz M. L.-nél

Placz 52. Miklós-u.-val szemben.

Kapható: minden jobb fűszer- és ásványvíz kereskedésben.

Borral keverve üdit és gyógyit.

Gyógyhatása vese gyomor, hólyagbetegségek, légutak hurutjainál, sárgaságnál, máj- és lépajoknál bámulatos.

:: Természetes szénsavval bír. ::

Hajdumegyei raktár: Fűszerkereskedelmi r. t. előbb Lusztig Károly czég Debreczenben.

Veszek új bort

musttól átvéve bármily nagy mennyiségben, ugyanott használt hordók eladó.

Borbizományi üzlet Miklós-utca 18.

Szőlő-oltványok

Szőlővesszők és Gleditschia (éles kerítésnek alkalmas) csemeték beszerzésére legmelyebben ajánljuk a legjobb hírnévnek örvendő

Szücs Sándor fia

szőlőtelepét Biharódszegen.

Ha a saját érdekét tartja szem előtt, úgy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti czég nagy képes árjegyzékét rem kért; ingyen és bérmentve. Ezen árjegyzék minden szőlő birtokost érdekel hasznos tartalmánál fogva

Olcsó ár és pontos kiszolgálás. Számtalan elismerő levél.

A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szívesen láttatnak.

Telefon 632.

Alapított 1893. évben.

Telefon 632.

Halmágyi

női és leány felöltők legnagyobb áruházában

::: Piacz-utca, a Főpostával szemben :::

Megérkeztek

az őszi és téli idény újdonságai. Női felöltők, Costümök, Pongyolák, Blousok, aljak és alsó szoknyákban eredeti párisi és berlini modellek.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny, pontos kiszolgálás.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Lacznak — Angól levele van a kiadóban

Betöltendő.

Fűszernagykereskedésben egy utazó ki helybeli piacon ösmeretséggel bír, valamint a vidéken jól be van vezetve, azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Fűszer üzletembe egy tanulót teljes ellátással felveszek. Tóth Sándor Ujfehértón.

Azonnali belépésre keresünk gépirásban gyakorlott kereskedelmi tanfolyamot végzett kisasszonyt és fiatal irodai gyakornokot. Német nyelvet bírók előnyben részesülnek. Ajánlatok személyesen nyújtandók be a Rosenberg Albert özvegye és fiai R. T. irodájában délelőtt 8-10 között Piacz-utca 60. sz.

Bádogos segéd, épület munkás állandó munkára kerestetik. Fülöp Miklós, Varga-utca 34.

Vízvezeték szerelő segéd állandó munkára kerestetik. Fülöp Miklós, Varga-u. 34

Angol hölgy gyors sikerrel tanít és elvállal angol-német fordítási munkákat is. Értekezhetni Yongworth, Batthyányi-u. 6. Virág-üzletben.

A délelőtti órákra ügyes takarító felvétetik. Cim a kiadóban.

Elsőrendű fehérnemű varrodába varró és tanuló leányok felvétetnek. Szappanos-u. 4.

Több évi gyakorlattal levelezésben és könyvelésben jártas uri leány irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Jó írásu fiatal ember cimírásokat elfogad és azt gyorsan elvégzi. Cim 339. számú telefonon.

Adás-vétel.

Valódi ementáli, trappista, magyaróvári, kárpáti és különféle csemege-sajtók, teseni és hungari teavaj, uradalmi íróvaj kapható Deutsch Lajos fűszerkereskedésében Piac-utca 38.

Gőzerővel pörkölt, naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2. Pénzügyi-palota.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Valódi szegedi édes, nemes és rózsza paprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

Dóczy intézetben használandó tankönyvek 101 áron kaphatók Harmathynál Fűveszkert 14 Könyvhordók, toktartók, rajz és írószerek mese olcsón!

Figyelem hölgyeim! Megnyit az új Parti áruház Degenfeld-tér 1. sz. alatt, ahol ez a két héten egy pár ezer selyem, bársony, szövet és batist blouzok kerülnek eladásra, az árak oly alacsonyra vannak szabva, hogy saját érdeke hogy azt megnézze.

Önt is érdekli! Női és férfi téli kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Csemege szállót szép Schaszla 5 kg. kosarakban 36 fill. Darvas Miksa szőlőkivitele. Telefon 294.

Borosényi-utca 8. szám alatt lévő éjjeli üzlettem eladó betegség miatt.

Eladó egy jókarban lévő lámpa elutazás miatt Piac-utca 42. I. emelet, hátul az udvarban.

Olajos herdők kaphatók Piacz-utca 49. sz. alatt a keresztépületben.

Műhelybe való napfényegő lámpa eladó. Piac-utca 42. első emelet hátul.

Boreczet házilag készült kapható Czim. a kiadóba.

Makkulatur papiros kapható Piacz-utca 49. szám alatt az emeleten.

Lakás.

Egy csinosan butorozott külön bejárattal szoba október 15-re kiadó Piacz-utca 58. II. em. 30.

Különféle.

Ha jól akar inni-enni. Csak Goldstein-hoz kell menni. Goldstein Bodegája Piacz-utca 85. az (Uj-utcában.)

Legszébben tisztít, mos és vasal a Kristály mosóda, Kandia-u. 5.

Kalapos műhelyemben mindenféle kalapok tisztítását, vasalását elvállalom, ugyszintén női kalapokat átalakítok divatos formára Piacz-u. 38. Főposta mellett. Beliczay Lajos kalapos.

Kosárlonoda, gyermekkocsi raktár Kossuth-utca 25. Javításokat készítünk.

Hirdetmény.

A Nyiregyházi takarékpénztár-egyesület most épülő bérházának Vay Ádám-utczára néző oldalán 1912. évi május hó 1-től

több bolthelyiség kiadó.

A feltételek a Takarékpénztár-egyesület igazgatóságánál tudhatók meg

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth-u. 15.) — (Éjjel 66. sz. Péterfia-u. 70.)

Szives tudomásul!

Tisztelt üzletfeink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy temetkezési intézetünket a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk új gyászokcsikkal, díszletekkel szereltük fel. — Teljes szoba behuzaókat új szabadal. azotti készülékünkkel (esetről-esetre fertő elen tve) teljesen szegkek nélkül végzünk Temetéseket, hullaszállításokat (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk — Tolakodás nem elvünk! Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetések felvétele végett.

Szives további párfogást kérve, maradunk Tisztelettel

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Gazdasági és Kereskedelmi Bank Szövetkezet

DEBRECZEN, Kossuth u. 11. (a Kölcsonösszegélyző Egylet volt helyisége) Zádor-féle ház

Kölcsönöket nyújt 5—15 évre betáblázás vagy kezesség mellett. A felek kényelmére elfogadja a kamatfizetést a törlesztéssel együtt hetenként is.

Behajtásra elfogadja a kereskedők és iparosok kintlévőségeit, esetleg azokra is kölcsönt nyújt.

Takarékbetétek után a legmagasabb kamatot ad.

Minden korona heti betét után 200 korona kölcsönt folyósít.

Biztosításokat felvesz: Elérés és elhalálozás, katonai szolgálat, leánykiházasítás és tűzkár esetére.

A biztosítások kölcsönrel is kombinálhatók.

A biztosítások már 400 koronától kezdve is eszközölhetők.

Gazdasági és Kereskedelmi Bank Szövetkezet.

Az Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére vezérképviseletébe.

Az Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére vezérképviseletébe.